UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Artivm scriptores minores

Keil, Heinrich

Lipsiae, 1923

Addenda

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1978

Visual Library

ADDENDA

In Cledonii arte edenda operam suam liberaliter mihi praestitit Hermannus Hagenus Bernensis. qui dum librum manu scriptum denuo cum nova editione, ut primum plagulae ex officina operarum prodierunt, confert, non solum codicis scripturam saepe correctoris opera vel litteris male obductis obscuratam conpluribus locis accuratius, quam antea et ab illo et a me factum erat, mihi indicavit, sed etiam criticas observationes, quibus emendationem libri corruptissimi vix inchoatam adiuvaret, per litteras mecum communicavit. ex his ea quae ad genuinam codicis scripturam constituendam pertinebant praeter paucissimos quosdam et levissimos librarii errores eosque postea correctos in editionem recepi. emendationibus autem viri amicissimi ita ut cupiebam tum uti non poteram. paucas enim in textum verborum recepi, ac ne his quidem omnibus in subiecta adnotatione, ut par erat, nomen inventoris adscribere per angustias chartarum licuit. plurimas vero omisi, non quo inprobarem, sed quia vel recipi iam non poterant vel ab eo consilio quod in edendo libro secutus eram alienae erant. nam cum ipse propter eas causas quas in praefatione dixi maiorem curam huic libro inpendere noluissem, sed diversis commentarii partibus distinctis et gravissimis vitiis sublatis perturbatum codicis ordinem ac scripturam reliquissem, ille disiectas et corruptas veteris commentarii reliquias coniecturis in ordinem redigere instituit. in quo plurima sane admodum probabilia, non nulla etiam ad instam emendationem prorsus necessaria proposuit. haec igitur quoniam in adnotatione exhibere non licuit, nunc supplementi instar subieci. quamquam ad perficiendam libri emendationem, si operae pretium est, multo plura etiam superesse facile adparet.

9, 1 $\overline{\text{SCDO}}$ . . . RAT . . . IAMANIVS *ita scripta sunt in codice, ut ad Cledonii librum non pertinere videantur. ultimum certe vocabulum postea adpictum esse adparet*

8 necessitudo versetur. non adgrediar: indevotus me quoque accusante reperiar. adgrediar: temeritatis flatibus aestu procelloso iactabor et tam temerarius corrigar quam nomine conditoris afficiar

15 Basso (*superscr.* ex) *recenti manu in margine scriptum est.* INDUAS, *quod scripserat librarius, postea litteris male obductis factum est* NOUAS. *recenti manu in margine iterum adscriptum est* IN DVAS

11, 13 ut efficax pro efficiens, ut nugigerulus pro nugas adferens

14—20 *perturbatus verborum ordo sic videtur restituendus esse,* a vel o fuerint terminata: praeter — anomala sunt. genetivum pluralem — in is: ut Musa Musarum Musis. si e correpta — siqua talia. intellegimus etiam hinc — rerum

22 ut huius parietis horum parietum

25 quod alii alium casum demonstrent

28 hic fluctus huius fluctus o fluctus

30 in is, hic doctus huius docti o docte horum doctorum his et ab his doctis. interdum — ut Salusti, sic et Varius; antiqui

12, 16 Verrinarum septimo] *in Verr. act. sec.* V 34, 89. 91

20 praefectus si participium dixeris, praeteritum perfectum est et faciendus futurum est

28 aut praetorio aut fabricae qui superpositus fuerit a praefecto vel fabricae vel praetorio vel civitati vicacius. *quae sequuntur* non enim → faciendus est praefectus *transponenda sunt post* 25 si dixero praefectus civitati

14, 12—14 recipiunt. bipertita est — ego tu ille: ille tunc, quando de praesenti persona tractetur. alii

33 ipsius — illius *post* 15, 1 absentes *transponenda sunt*

15, 7 hic, hac pronomen — adverbium est *transponenda sunt post* 12 audis

19 a quo vel a qui: ablativus singularis duplex est. quare et ablativum pluralem duplicem habet, a quis vel a quibus, cuius talis est regula: ab eo quod est a quo facit a quis, sicut a docto

29 aut ex utraque parte plurale, ut nostri, aut ex utraque parte singulare, ut meus codex. possessiva ad aliquid dicta: ad aliquid se habentia

17, 12 in passivo communi et deponenti

14 ante litteram, in passivo communi et deponenti e correptam ante syllabam, ut scribo scribis scribor scriberis

16 in passivo communi et deponenti

22 per modos: indicativo modo legitur

37 per contrarietatem, quod nihil deponant

19, 4 dicimus enim osculor te pro osculo te et osculor a te

11 quo olim

36 sed melius est ut participia sint magis quam gerundi verba

20, 4 quia dua tempora habent ulterius tempus, praeteritum perfectum lectus sum lectus fui ante horam et ostendit retrorsum tempus, praeteritum plusquamperfectum lectum tibi erat lectum tibi fuerat iam ante duas horas

23 ulterius dicitur quod post praeteritum perfectum et praeteritum plusquamperfectum esse cognoscitur. temporis praesentis modus coniunctivus idem est quod est temporis futuri optativus

32 significatio est quae probat, cuius significationis adverbia sint, *ut v.* a se adverbia descendere *ad Don.* 363, 5 *pertineant*

21, 16 huc illuc illo quo eo istuc; in loco ista sunt, hic illic ubi ibi istic; de loco ista sunt, hinc illinc unde inde istinc alibi et illim; per locum ista sunt, hac illac illa qua ea istac

22, 19 varia tamen adverbia

23, 14 duabus regulis terminatur, in dus a praesenti, ut legens legendus, in rus a praeterito, ut lectus lecturus

24, 12 expletivas: si non leges, saltem vapulabis. rationales: non vapulas, nam legis cum pronuntiatione

25, 6 aliud minuit, id est detrahit, ut illisus

34 transitur

26, 1 quando localis fuerit, accusativo servit; quando itineralis, ablativo — quia, ut dixi, localis — quia itineralis est

23 id est] *l.* ideo

27, 7 pro se invicem ponuntur, ut maxume pro maxime, vel quia expressum sonum non habent in aliquibus dictionibus, ut vir et maxume

33 nam quotiens cum muta iunctae fuerint, antepositae vocalem longam faciunt, ut urbem, postposita, ut Atrida, a communem syllabam facit

28, 4 sicut muta communem syllabam facit

12 l et r aut pereunt

23 eo quod plures litterae comprehensae syllabam unam faciunt. cum a pluribus litteris sit dicta, cur

29, 12 longae sunt, ae oe au eu ei. exceptis — breves sunt. itur

32 terminatum vocalis sequitur

30, 26 is etiam creticus dicitur *transponenda sunt post* 27 longae cingant

31, 7 trisyllabi octo, tetrasyllabi sedecim pedes per varietates similes faciunt, disyllabi XXXII cum trisyllabis iuncti, trisyllabi sexaginta et quattuor cum trisyllabis geminati

12 et paeones quina, sive quia nec aequa divisio inter ipsos nec dupla nec sescupla esse potest

22 metri pedes legitimi: qui sunt naturales, in heroico spondius. nothi: degeneres, ut si dicas nothus de patre nobili et matre ignobili, ut Vergilius — creavit. legitimi sunt spondei — facti nothi. nothi dactuli, quia fracta syllaba spondei factus est nothus, inde dactulus.

29 accentus dicitur partium orationis quasi adcantus. accentus dicuntur et toni, dicuntur et tenores

32, 7 ab accinendo

23 mutat accentum et in antepenultima acutum recipit

30 in antepenultima: *cf.* 33, 3 [*codicis scripturam ipso Hageno monente non recte mutaveram*]

33, 11 penultimae] *l.* a penultima
14 quia non nisi in tribus
18 peregrina nomina et quae sunt barbara
19 accentus certos habere non possunt, ut heus heu
22 accentus sive tenores
29 ut ergo, ne coniunctio intellegatur, quae 'causa' significat, in ultima circumflexum recipit, ut pone, ideo ne verbum putetur imperativi modi, in ultima producatur
31 circumflexus longus brevis

34, 16 adverbium quae pars sine verbo non ponitur, participium nominibus cum parte nominis et verbi coniungitur; nominis et verbi ponitur coniunctio, praepositio autem nomini praeponitur et verbo
30 multorum vocabulum: fiunt et rerum nomina propria, siquidem dico Roma Tiberis

35, 7 cognomina familiae, agnomina virtutis
11 ecce modo nomen cognomen, modo cognomen nomen dixit
14 aeque videntur esse principalia, aeque diminutiva
19 sic Dido sed hanc Dido
26 huic botruo hunc botruum o botruo ab hoc botruone
29 ut Apollo pro Apollon — Agamemnon. sunt alia homonyma: unum multa significant, homonymum

36, 2 haec utriusque declinationis flectuntur. *pertinent verba ad* 35, 27 incubo botruo
9 ut Nerine: Peline Atrine Nerine, ut Nerine Galatea, ut Galatea ita et Nerea
18 haec etiam: adiectiva
20 inter gentilia nomina et patriae nomina hoc interest — patriae autem nomina a civitatibus
28 corrupta] *l.* usurpata
29 de multis primum, ut prima dactyli
32 non ad personam. dexterior sinisterior: non dextrior sinistrior comparativus est

37, 11 unde descendant
12 quia fit de verbo cano
20 comedit et comedo comes comest, sicut edo es est
25 deponentis imperativi speculator
29 verba temporibus, participia casibus et temporibus

38, 7 nullam enim habet
18 quia ipsius est. perfectus (*Don.* 374, 26): quod est et nomen

39, 1 dulcius quam: quasi sit aliud mare dulce, non pro dulciore, sed pro minus amaro
2 seniorem hic dixit minus senem, non magis senem
14 quia de muliere magis anus facit
26 caepe: caepe in singulari neutrum est, in plurali femininum, hoc caepe et hae caepae. porrum in singulari neutrum, in plurali masculinum hi porri
28 hic iocus et haec ioca

40, 5 stirps adfinitas feminini generis est, ut 'heu stirpem invisam, arbor masculini, ut 'sed — sustulerant'; sed et feminini generis est, Horatius 'stirpesque raptas et pecus et domus'
14 hic panus huius panus] *l.* hic manus huius manus

41, 1 neutri buxum, et torno
9 mobilia tota non sunt
28 declinari. aut neutrum latinum (*Don.* 376, 14): quia graecum non invenis e terminatum, sed latinum

43, 26 ab aliquo praeponi

44, 23 casus similes habuerit, superflui sequestrantur
30 hoc cornu hoc cornu o cornu

45, 13 et deinceps praeter mille, declinamus autem in plurali. mille non *etc.*

46, 29 mons (*Don.* 378, 25): sic et frons

47, 9 et Terentius domo me eripuit *transponenda sunt post* 10 domorum

48, 7 et simile genus fuerit, id est pari syllaba terminata et unum genus ex se faciant et sint appellativa, similes sunt nominativi, ita pares et genitivi fiunt
14 hic silex — acuta silex *transponenda sunt post* 40, 2 sive feminino
24 aut currit] *fortasse* auctoritate usurpatum

49, 22 quia fungitur officio nominis praemisso nomine

50, 9 plurima] *l.* plurium. [*fortasse* finita sunt tria secundum finitionem personae, ut ait Plinius, infinita plurima, eo quod sint generaliter]
19 sunt alia ordinis, ut quotus, alia qualitatis et cetera
22 duo ista unum sunt

51, 3 infinita ut cuius: inter finitum ad aliquid et infinitum ad aliquid hoc interest. finitum est ad aliquid, quando ostendo me aliquid possidere; infinitum est ad aliquid, quando quaero, et ad personam possidentis refertur

10 tanti te duxit

16 'ipse et hoc fecit', cum commemorationem videantur habere praecedentis personae

52, 22 cum correptum, neutrum; idem si de masculino, accusativus triplus est, si de neutro, ipse est nominativus qui et accusativus

24 ut quispiam quinam aliquis nequis

53, 18 quia non facit hic neuter huius neutri, sicut nomen. istae particulae dubiae sunt inter nomen et pronomen; si articulos accipit, nomen est, hic neuter; si non accipit, fit pronomen. ita et omnes. sed quis in omnibus ponat articulum? non enim omnibus pronominibus *etc.*

54, 19 senesco senex esse incipio; seneo non lectum est

55, 2 Donatum, quod non potius ab eo

14 omnis coniugatio in praeterito inperfecto in bam exit, ut amo amabam, doceo docebam, lego legebam, audio audibam. prima coniugatio in praeterito perfecto in ui iunctum exit, ut amo amavi; secunda in solutum ui exit, ut doceo docui; tertia coniugatio i correpta exit, ut lego legi; quarta producta, ut audio audii. quarta in praeterito perfecto et audii et audivi et infinito modo et audisse et audivisse. tres litterae *etc.*

21 gusto] *l.* suesco

56, 6 libro] *l.* vibro

57, 10 etsi habet

34 natus naturus (non nasciturus, quia facit ab eo quod est natus: participio perfecti temporis a passivo tolles s, addes rus et fecisti futurum ab activo) et nascendus non facit. moriens mortuus moriturus: ab eo quod est moriens non facit tempus futurum a passivo moriendus (sicut amans, tolle s, adde dus, et fecisti futurum a passivo, ut amandus), sicut alia similia, sed est participale moribundus

58, 35 vescor dubium est cur inaequale dicatur, aut forte ideo vescor, quia facit vescui

60, 30 in praeterito ante iam factum fuerit

61, 5 effectum] *l.* elocutionem

62, 5 facit inperfecto quidem

21 quod ante dixi

63, 33 sicut nec nomina

64, 15 quia conparationem recipit, quod continuo et falso facere non potest. non potest facere conparativum, quia duplicat adverbium. nam ista *etc.*

23 quod non dicitur de domo venio, sed domo venio, ut Terentius

66, 22 et veluti, ut 'veluti magno' *etc.*

67, 1 si tractim et cum dolore

68, 24 notandum et nominum inminutionem esse

33 ut, quando adverbium est, propter *etc.*

35 apud Terentium profecto [sine dubio] sine articulo adverbium est, ut est falso, quia *etc.*

69, 9 propter adverbium est, ut propter sedeo, praepositio, ut propter aquae rivum, hoc est iuxta, ut propter ita et ante; ante te veni praepositio est, ante audivi adverbium

24 Africa nomen est, non adverbium. significat enim non de civitate me venire, sed de ipsa regione

70, 2 sed hoc observandam, nisi secundum certos sonos, quos poetae usurparunt, praepositiones addi non oportere

71, 1 qua intelleguntur

4 qualitas genus est, significatio species. significationes participiorum et verborum similes sunt

30 pudens taedens paenitens quaeritur utrum faciat ab inpersonali verbo an non

72, 4 cenatus quidem dicitur

76, 25 fratra] *fortasse* sinistra [*cf. Sallust. fragm. ed. Dietsch. p.* 6]

77, 25 ergo mutatio loci vel permansio in loco

78, 8 corrumpunt

33 o particula multas significationes habet

324, 31 ponam bisulcam et crebrinodam arundinem *Hauptius Herm. vol.* I *p.* 403

330, 31 Consentii libris manu scriptis addendus est codex bibliothecae universitatis Bononiensis undecimo vel duodecimo saeculo scriptus, quem mihi indicavit Detlefsenus. continet autem Prisciani institutionem de nomine et pronomine et verbo et participio, Servii et Maximi Victorini libros conplures, Malli Theodori de metris, Bedae de metris et schematibus libros, Isidori et Virgilii Asiani excerpta, Capri et Agroetii artes de orthographia, postremo Consentii librum de nomine et verbo initio mutilum, *et magistro dicto intellegas simul discipulum necesse est* (339, 30) — *avertor fontes* ΠΧΠΑΙΚΙΘ ΛΙΒΗΡ ΚШΝCΗΝΚΙΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΙ VΙΡΙ ΚΛΑΡΙ

575, 16 *l.* ut Ovidius (*met.* II 325) utque malum late solet inmedicabile cancer: *cf. Hertz. annal. philol. nov. a.* 1867 *p.* 318